

An aerial photograph of a city street at dusk. The foreground shows a row of multi-story brick buildings with red-tiled roofs and dormer windows. Some roofs have solar panels. The street is lit with warm streetlights, and cars are parked along the side. In the background, a modern city skyline is visible under a twilight sky, with a prominent skyscraper illuminated.

brugel ● ●

Memorandum 2024

**24 kernmaatregelen ter
bevordering van een
kwaliteitsregulering in het
algemeen belang**

Inleiding

BRUGEL is de Brusselse regulerende instantie voor elektriciteit, gas en controle van de waterprijs. In dit kader levert zij op een collaboratieve en onafhankelijke wijze reglementaire, analytische en prospectieve expertise aan, om een motor te zijn voor strategische voorstellen, aanbevelingen te doen over de marktdynamiek en efficiënte en sociaal rechtvaardige prijsmodellen voor te stellen en toe te passen.

Het is in deze context dat BRUGEL dit memorandum voorlegt aan de bevoegde overheden om een strategische en informatieve visie te geven over de energie- en waterproblematiek die de komende jaren de Brusselse energiemarkt en de watersector zal vormgeven.

Om onder andere een rechtvaardige energietransitie en een rationeel watergebruik te garanderen, is het noodzakelijk om de huidige en toekomstige uitdagingen aan te pakken en hierop te anticiperen door een grondige analyse uit te voeren van de bestaande bepalingen en de opkomende risico's en kansen.

Dit memorandum heeft als doel om richting te geven aan toekomstige beslissingen ter bevordering van een zekerder en duurzamer energie- en waterbeleid. We hebben oplossingen in kaart gebracht ter bevordering van een kwaliteitsregulering in het algemeen belang.

Zorgen voor een eerlijke energietransitie

1. Om de energietransitie naar koolstofneutraliteit tegen 2050 te begeleiden, is het essentieel dat er een langetermijnvisie, met tussentijdse doelstellingen, wordt gedragen door alle belanghebbenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hoewel het GLKE-plan¹ een algemene richting aangeeft, zal alleen een **strategische visie die breed gedragen wordt door de verschillende stakeholders met een duidelijk operationeel plan het mogelijk maken om onze energienetten en -diensten aan te passen tegen de laagst mogelijke kosten.**
De volledige decarbonisatie waar het GLKE-plan naar streeft tegen 2050 is intrinsiek gekoppeld in grote mate aan de overgang van verwarming op fossiele brandstoffen naar elektrische verwarming, of op zijn minst een koolstofneutrale verwarming. Deze omschakeling is echter alleen zinvol als gebouwen goed geïsoleerd zijn en elektriciteit voor iedereen tegen een aanvaardbare en eerlijke prijs beschikbaar is. Verwarming is momenteel immers goed voor 71%² van het energieverbruik van een huishouden.
2. BRUGEL heeft een aanpak voorgesteld om de "stranded assets"³ van gas te behandelen in de tariefmethodologie 2025-2029. In dit verband zal een **sterke richting van de publieke autoriteiten**, indien nodig geleidelijk en per wijk, zo snel mogelijk nodig zijn om de toekomst van dit netwerk en de financiering ervan te bepalen.
3. Om de energietransitie te versnellen, moet de markt competitiever⁴ worden, zodat de ontwikkeling van energiediensten die tegen een eerlijkere prijs aan de verbruikers worden aangeboden, wordt vergemakkelijkt. De laatste jaren is het commerciële aanbod in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest echter achteruitgegaan⁵. Het wettelijke kader voor de levering en de bescherming van de verbruiker moet dus opnieuw worden bekeken om te vermijden dat het Brussels Gewest het onderspit delft op een dynamische markt voor energielevering en energiediensten.
4. Als belangrijk ondersteunend element voor de ontwikkeling van energiediensten zullen slimme meters een rol spelen in het succes van de energietransitie. Om de installatie en het gebruik ervan te vergemakkelijken, moeten de wettelijke beperkingen, met name met betrekking tot de uitdrukkelijke toestemming, worden opgeheven om een massale uitrol mogelijk te maken en tegelijkertijd de verbruikers de mogelijkheid te bieden te kiezen voor een systeem dat hun privacy waarborgt.
5. In een wereld waarin de digitalisering van het net de energietransitie zal vergemakkelijken, moet BRUGEL de controlebevoegdheid hebben over het data management van het net en de digitale diensten die door SIBELGA worden aangeboden.

¹ Gewestelijk Lucht-Klimaat-Energieplan op 27 april 2023 goedgekeurd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

² *Energie: stand van zaken* (z. d.). Burgers - Leefmilieu Brussel. <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/energie-stand-van-zaken>

³ *Studie 44* over het risico op stranded assets in het gasdistributienet tegen 2050.

⁴ *Advies 366*: Welke gevolgen heeft de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt in het BHG gehad voor de marktdynamiek?

⁵ In april 2023 hebben Brusselse huishoudelijke verbruikers die een nieuw leveringscontract willen sluiten nog maar keuze uit 11 elektriciteitsproducten (en 10 gasproducten), terwijl hun Waalse en Vlaamse tegenhangers uit drie tot vier keer meer producten kunnen kiezen.

Zorgen voor een eerlijke energietransitie

- ✓ 6. Terwijl het Brussels Gewest het enige gewest is dat de productie van groene elektriciteit blijft ondersteunen door groenestroomcertificaten (GSC) toe te kennen voor alle fotovoltaïsche installaties, zou de steunregeling gebaat zijn bij een vereenvoudiging om de transparantie en aantrekkelijkheid te vergroten, vooral voor kleine producenten. Een vereenvoudigde procedure⁶ voor de verkoop van GSC's zou bijvoorbeeld ten goede komen aan enkele duizenden "kleine" *prosumenten*⁷, terwijl de operationele last voor de leveranciers, die de verzoeken voor verkoop van GSC's moeten beheren, zou worden verlicht.
- ✓ 7. Om ervoor te zorgen dat kwetsbare klanten die minder goed geïnformeerd zijn of minder vertrouwd zijn met digitale technologieën niet buiten de energietransitie vallen, moeten de communicatie- en ondersteuningsmiddelen worden versterkt. Er is behoefte aan proactieve communicatie op het terrein, met name via Sibelga, maar ook naar actoren die dicht bij de betrokken burgers staan, bijvoorbeeld door hen geschikte communicatiemiddelen ter beschikking te stellen.
- ✓ 8. Om bestaande middelen optimaal te benutten om de uitdaging van de elektrificatie van mobiliteit aan te gaan, zou het nuttig zijn om gebruik te maken van de elektriciteitsnetwerkinfrastructuur van de MIVB en de NMBS.
- ✓ 9. Om de capaciteit van het netwerk te vergroten en sneller opladen van elektrische voertuigen mogelijk te maken, is het raadzaam om de conversie van het netwerk van SIBELGA naar een spanning van 400V te versnellen.
- ✓ 10. In de context van de transitie is het paradoxaal dat elektriciteit zwaarder wordt belast dan gas. Het zou raadzaam zijn om het evenwicht⁸ te herzien van de rechten, toeslagen en heffingen, enz. die worden gedragen door de vector met de grootste impact in termen van CO₂. Deze herschikking zou een coherent signaal geven met betrekking tot de doelstellingen van het Gewest inzake energietransitie en zou het belastingverschil tussen gas en elektriciteit verkleinen.
- ✓ 11. Aangezien de nieuwe toepassingen van elektriciteit het elektriciteitsverbruik (en de piekvraag) van de gebruikers van het laagspanningsnet aanzienlijk zullen veranderen, moet er een evenwicht worden gevonden tussen de rechten van de verbruikers en de veiligheid van het net, en dit tegen een betaalbare prijs. Het beschikbare vermogen kan niet onbeperkt worden uitgebreid zonder grote investeringen, die duur zijn voor de gemeenschap.
- ✓ 12. De bevoegdheden voor elektriciteit en gas worden gedeeld tussen de Europese Unie en haar lidstaten. Het Belgische model verdeelt de bevoegdheden tussen de federale staat en de drie gewesten. Gezien de complexiteit en de noodzaak van de energietransitie⁹, toont dit Belgische model voor de verdeling van de energiebevoegdheden tussen de verschillende gefedereerde entiteiten duidelijk zijn beperkingen wanneer het geconfronteerd wordt met de omvang van de uitdaging. Deze wetgevende en administratieve complexiteit leidt tot te veel beperkingen en vertraagt de ontwikkeling van nieuwe diensten¹⁰, wat uiteindelijk de kosten voor de eindafnemer kan verhogen. BRUGEL pleit voor een logischere harmonisering van de bevoegdheden en indien dit niet lukt, voor een herfederalisering van de bevoegdheden.

6 [Voorstel 33](#) betreffende de vereenvoudiging van het verkoopproces van groenestroomcertificaten voor producenten van groene stroom.

7 Ongeveer 8.350 particuliere houders in januari 2024, met uitzondering van derde-investeerders.

8 [Studie op eigen initiatief 47](#) betreffende de denkpistes met het oog op de aanpassing van de verdeling van bepaalde kosten tussen elektriciteit en gas in het kader van de energietransitie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

9 [Advies 379](#) in verband met een verzoek om advies over het ontwerpbesluit betreffende de leveringsvergunning voor flexibiliteits- en voor aggregatiediensten en tot wijziging van de besluiten inzake de leveringsvergunning voor elektriciteit en voor gas.

10 We denken in het bijzonder aan de nieuwe diensten op het gebied van flexibiliteit, aggregatie, energiegemeenschap en digitalisering, maar ook aan biogas-, waterstof- en CO₂-diensten, en de bijbehorende en noodzakelijke bevoegdheden: bescherming van de verbruikers, fiscaliteit, bevoorradingszekerheid, sectorale normen, enz.

De bescherming van de verbruikers waarborgen

13. BRUGEL pleit ervoor dat de verbruikers automatisch worden vergoed na een stroomonderbreking van meer dan 6 uur, ongeacht de betrokken derde partij. Dit zou geïnspireerd kunnen zijn door het systeem dat van toepassing is in het Waals Gewest. In het algemeen zou het compensatiesysteem¹¹ vereenvoudigd, geautomatiseerd en uitgebreid moeten worden, zowel voor de DNB als voor de leverancier. Deze wijzigingen moeten de zwakkere partij, namelijk de verbruiker, beschermen, maar ook het risico beperken op het algemeen niet-beroep op het recht.

14. Om de bescherming van de verbruiker te optimaliseren, pleit de regulator voor een beter evenwicht in de verdeling van de kosten van het beschermingsmechanisme tussen de betrokken partijen. Dit zou de markt aantrekkelijker maken, waardoor deze weer kan opleven en het gemakkelijker zou worden om aantrekkelijke contracten en diensten te krijgen. Daarom moeten de leveringsverplichtingen en de wanbetalingsprocedure opnieuw worden bekeken, maar ook de hulp aan huishoudens in moeilijkheden, bijvoorbeeld door gerichte steunmaatregelen in te voeren die voorkomen dat schulden uit de hand lopen. Het doel is ervoor te zorgen dat de markt efficiënt werkt ten voordele van iedereen.

15. Terwijl de bescherming van huishoudelijke verbruiker stevig verankerd is in het Brusselse model, zijn er tijdelijke maatregelen getroffen om kleine en middelgrote ondernemingen te ondersteunen tijdens crisisperiodes. Aangezien het verbruik van deze sector 35%¹² bedraagt van het totale energieverbruik in het Brussels Gewest, pleit BRUGEL voor een verbetering van de beschermingsmaatregelen voor kleine ondernemingen en zelfstandigen, met behoud van een gezond evenwicht op deze markt¹³. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat er richtlijnen komen voor afsluitingsprocedures of tijdelijke leveranciers.

16. De kosten verbonden aan de openbare dienstverplichtingen¹⁴ (ODV) die worden gedekt door de distributietarieven, kunnen momenteel aan geen enkele incentiverende regulering, benchmarks of sancties worden onderworpen. Vooral wat de openbare verlichting betreft, die maar liefst 80% van de ODV-kosten¹⁵ vertegenwoordigt, is BRUGEL van mening dat deze kosten op zijn minst uit de energiefactuur moeten worden gehaald, naar het voorbeeld van het Vlaams Gewest. Als dit niet het geval is, moet het mogelijk zijn om stimulansen in te voeren om de kosten te beheersen of om dit specifieke net efficiënt te beheren.

11 [Advies 381](#) betreffende de schadevergoedingsregeling en de automatische schadevergoeding voor onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren en vermoeden van fout van de DNB in geval van schade voor de DNG.

12 *Energie: stand van zaken* (z. d.). Burgers - Leefmilieu Brussel. <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/energie-stand-van-zaken>

13 [Advies 359](#) betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van tijdelijke maatregelen ter bescherming van de toegang tot energie ten gunste van de kleine en middelgrote ondernemingen in het kader van de energiecrisis.

14 De ODV's bestaan voornamelijk uit openbare verlichting (€ 38 mln), sociale maatregelen zoals beschermde klanten of winterklanten (€ 4 mln), klachtenbeheer (€ 0,5 mln), planning voor het netwerk van oplaadpunten voor elektrische voertuigen (€ 0,7 mln), enz. voor een totaal van € 45 mln voor elektriciteit en € 7,5 mln voor gas. Zie pagina 39 van [advies 378](#).

15 [Advies 378](#) betreffende het programma van de openbare dienstverplichtingen 2024 van SIBELGA.

Instandhouding van de watervoorraden

- ✓ 17. Deze sector zal grote veranderingen ondergaan als gevolg van de klimaatverandering. *Er dient geanticipeerd te worden en een strategische, ambitieuze en holistische langetermijnvisie te worden gevormd* op het gebied van hergebruik van water, bestrijding van overstromingen en ondoorlaatbaarheid van de bodem, het veiligstellen van de drinkwatervoorziening, bijdragen op basis van de vervuilinglast, enzovoort. Deze visie, om de watersector veerkrachtiger te maken, moet worden goedgekeurd door de politieke autoriteiten en geheel of gedeeltelijk worden meegenomen in de tarieven.
- ✓ 18. Momenteel wordt het beleid voor de bestrijding van overstromingen uitsluitend gefinancierd door de waterfactuur. BRUGEL is echter van mening dat er geen objectief verband bestaat tussen de hoeveelheid verbruikt water en de bestrijding van de overstromingen. Daarom zou het *zinvol zijn om de financieringsprincipes van het regenwaterbeheerbeleid te herzien, hetzij door middel van directe subsidies, hetzij door middel van een factuur die rekening houdt met de verharde oppervlakte van het perceel*. Hoe dan ook zou het Gewest er alle baat bij hebben om een ambitieus beleid voor de regenwaterinfiltratie te ontwikkelen.
- ✓ 19. Zodra BRUGEL de resultaten van de huidige analyse van de watersector heeft ontvangen, dringt zij aan op *snelle besluitvorming betreffende niet alleen de financiering en de kostenstructuur van Vivaqua, maar ook de bredere organisatie en financiering van de Brusselse watersector, zowel om de sector te bestendigen als om de cruciale diensten van waterproductie, waterdistributie, afvalwateropvang en regenwaterbeheer te garanderen*.
- ✓ 20. Net als in de gas- en elektriciteitssectoren zouden wateroperatoren jaarlijks een specifiek programma kunnen aanbieden over specifieke onderwerpen. Dit programma wordt goedgekeurd door de Regering en kan leiden tot een *pass-through*¹⁶ toeslag of een directe, gedeeltelijke of volledige subsidie, met jaarlijkse rapportage en toezicht/advies van BRUGEL. Dit programma kan betrekking hebben op sociale of openbare beleidsmaatregelen, zoals het beheer van brandkranen, water voor straatreiniging of brandbestrijding, het gebruik van het fonds voor sociale watermaatregelen, het verbod op afsluiting, het voorkomen van lekken, sociale opdrachten zoals openbare drinkwaterfontein, enzovoort. Dit zou leiden tot meer samenhang en transparantie.
- ✓ 21. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft verschillende grote operatoren/middelen die min of meer met elkaar verbonden zijn, zoals de netwerken en installaties van Vivaqua en Hydria, de WZS's¹⁷ Noord en Zuid, de toekomstige biomethanisatie-installatie, de composteringscentra en de verbrandingsoven. *Het zou nuttig zijn om een globale, geïntegreerde en samenhangende visie te ontwikkelen om betere synergieën tot stand te brengen en de gevolgen voor het milieu en de economie te beperken*.

16 Met andere woorden, rechtstreeks aangerekend op het tarief, zonder enige tussenkomst van BRUGEL.

17 WZS: Waterzuiveringsstation.

De rol van BRUGEL bevestigen

22. BRUGEL pleit ervoor om haar bevoegdheden in de watersector te harmoniseren met die van de energiesector, in het bijzonder op het vlak van de analyse en de opvolging van de kwaliteit van de dienstverlening en het verlenen van advies over de financiële aspecten van het meerjareninvesteringsplan.

23. Om de transparantie te verhogen en onze opdrachten met betrekking tot de Geschillendienst, de beschermde klanten en de ondersteuning van hernieuwbare energieën te dekken, stelt BRUGEL voor om haar dotatie op te splitsen in specifieke dotaties (naast de opsplitsing voor energie en water) met een analytische boekhouding.

24. Het is coherent om BRUGEL te belasten met de regulering van de warmtenetten en de bescherming van deze gebruikers, onder meer via de Geschillendienst.

brugel ● ●

DE BRUSSELSE REGULERENDE INSTANTIE VOOR
ELEKTRICITEIT, GAS EN CONTROLE VAN DE WATERPRIJS.

Kunstlaan 46/14
1000 Brussel
info@brugel.brussels

www.brugel.brussels